

Tlačová správa: Jozef Jankovič – Doba železná

Miesto: Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch

Termín: 25. 10. – 1. 12. 2018

Kurátor: Juraj Mojžiš

Veľkými témami ťažiskovej osobnosti slovenského výtvarného umenia Jozefa Jankoviča (1937 – 2017) boli zásadné problémy existencie. Svoj ústredný motív: postavu anonymného človeka vystaveného manipulácii a nátlaku moci spracovával celý život. Reagoval na aktuálne spoločenské problémy, pomenoval ich, zdôrazňoval ich existenciálny a etický rozmer. Viaceré z jeho emblematických diel sa stali synonymami doby. Výstava v Galérii umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch sa zameriava na posledné tvorivé obdobie umelca – na „dobu železnú“, kedy vytváral plastiky a reliéfy zo železa.

Jozef Jankovič siahol po železe, kde materiál je zároveň médiom a významotvorným prvkom. Konštruovaný rastrový či kubusový priestor a hnedočervený hrdzavý povrch navodzujú silné existenciálne významy – plastiky predstavujú postavy uväznené v situácii so stigmatizovanou „kožou“ vystavené procesu zániku. Apokalyptický tón úvah o stave spoločnosti umocňujú námety, v ktorých reagoval na dianie vo svete: na nárast teroru, násilia, chaosu, stavu ohrozenia, straty istôt, krízu hodnôt. Sledoval sebadeštruktívne aktivity ľudstva, dôsledky „tekutej éry“ globalizácie, odkiaľ sa pomaly vytráca človek. Opakovane kládol zásadné otázky týkajúce sa povahy a smerovania ľudstva a poslania umenia v tomto procese. Jeho dielami hýbu nielen obavy o budúcnosť, ale aj nezlomná viera v silu umenia. Prejavil sa v nich humanizmus všestranného umelca, ktorý nazýval veci pravými menami. Patril do rodu experimentujúcich umelcov, ktorý neustále prekvapoval inováciami vlastného jazyka.

Jozef Jankovič študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu v Bratislave (1952 – 1956) a na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (1956 – 1962, prof. Jozef Kostka). Patril medzi najvýznamnejších predstaviteľov „Nástupu 1961“. Po nežnej revolúcii pôsobil na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave ako rektor (1990 – 1994) a do roku 2008 ako vedúci ateliéru sochárstva. Získal množstvo ocenení (Grand Prix na bienále Danuvius v Bratislave (1968), cenu na Bienále mladých v Paríži (1969), Herderovu cenu (1983). Reprezentoval Slovensko na Bienále v Benátkach (1970, 1995). Vystavoval doma i v zahraničí, naposledy jeho súborné dielo predstavili v Muzeu umění v Olomouci. Súčasnú výstavu pripravil a uvedie dôkladný znalec jeho tvorby: Juraj Mojžiš.